

Investeringsplan for udvikling af Aarhus som en tryk og sikker cykelby (Budgetforslag B2026)

Forslagsstiller: Thure Hastrup, Alternativet

Forslaget retter sig mod Magistraten for Teknik og Miljø (MTM)

Forslag

Det foreslås, at byrådet afsætter 20 mio. kroner til projektmodning og yderligere 200 mio. kroner over de næste fire år til finansiering af udvikling af cykel-infrastrukturen i Aarhus. Finansieringen skal bidrage til at realisere målsætningen fra den grønne mobilitetsplan, om at mindst 25% af alle ture i Aarhus i 2030 skal foregå med cykel.

Motivation

Økonomi: For hver kilometer, der bliver kørt i bil i stedet for på cykel, koster det samfundet 8,39 kroner i øgede sundhedsudgifter. For en elcykel er beløbet 5,36 kroner pr. kilometer. Det fremgår af Transportministeriets beregninger. Dansk Industri har ligeledes tidligere pegt på de enorme samfundsøkonomiske sundhedsgevinster ved cyklisme i form af langt færre sygedage.

Samtidig har biltrafikken i Aarhus Kommune igennem en længere årrække været støt stigende. Fra 2015 til 2023 steg biltrafikken ifølge kommunens egne tal med ca. 4%. Den konstante vækst i privatbilismen medfører stadig mere trængsel og køkørsel til gene for alle typer trafikanter. I 2023 havde busserne i Aarhus således dagligt 163 timers ekstra køretid som følge af køkørsel. Det blev i forbindelse med den grønne mobilitetsplan vurderet til en merudgift på 84 mio. kroner.

Da cykler støjer mindre, har markant lavere CO₂-udledning, markant lavere forurening med mikroplast og ingen udledning af skadelige partikler, vil fremme af cyklisme ligeledes på sigt bidrage til at reducere udgifterne til støjafskærmning og håndtering af klima- og miljøproblemer.

Social og sundhed: 20 til 30 minutters cykling om dagen afhjælper stress. Det reducerer kolesterol og blodtryk og mindsker dermed risikoen for hjerte-kar-sygdomme. Det styrker ryggen og underkroppen, det forbedrer søvnkvaliteten, og det er med til at forsinke aldring. Det er ligeledes veldokumenteret, at cykling gør dig gladere og får humøret til at stige.

De alvorlige ulykker sker typisk med en bil eller lastbil involveret. Derfor er øget cyklisme ligeledes med til at øge trygheden og sikkerheden i byrummet.

I modsætning til biler er der tale om et transportmiddel, der er tilgængeligt for praktisk talt alle. Derfor vil fremme af cyklisme også komme alle i Aarhus til gavn.

Miljø og klima: Cyklen er det suverænt mest klima- og miljøvenlige transportmiddel. Det har den mindste CO₂-udledning, det har den mindste udledning af mikroplast og ingen forurening med partikler.

Dertil kommer et markant lavere støjniveau end andre transporttyper, hvilket er med til at forbedre bymiljøet markant, og endelig kan der være ca. 7-8 cykler på den samme plads som 1 bil. Således er cyklen et oplagt redskab i arbejdet med at nedbringe de massive problemer med trængsel i Aarhus.

Hvis vi skal have flere op cyklen, kræver det, at vi gør Aarhus til en rigtig cykelby, så det bliver mere attraktivt at tilvælge cyklen. Det vil være i tråd med målsætningerne i den grønne mobilitetsplan og cykelhandlingsplanen, hvor nye cykelstier, forbedrede cykelforhold, udvikling af trafik-øer, m.v. dog stadig mangler den fornødne investering. Set i forhold til de enorme gevinster såvel økonomisk som socialt og sundhedsmæssigt og for klima og miljø burde dog være en no-brainer at lave en fuldt udbygget cykelinfrastruktur i Aarhus.

En egentlig finansieringsplan vil samtidig forebygge mod en tilfældig udbygning af cykelinfrastrukturen, som vi ellers risikerer, når der kommer velmenende forslag til etablering af enkeltstående cykelstier baseret på egne interesser fra forskellige partier.

Finansieringen vil skulle findes som en del af finansieringen af grøn mobilitetsplan. Her er der allerede flere "ikke finansierede udvidelser", som der skal findes midler til. B2026 bør efter Alternativets mening prioritere et prisloft på den kollektive trafik højt. På lidt længere sigt, i overslagsårene fra B2027 og frem, foreslår Alternativet, at dækningsbidraget hæves igen til et niveau, der sikrer et tilstrækkeligt provenu. Der kan også forventes øgede indtægter fra P-afgifter, der kunne anvendes til finansieringen.

Baggrund

Et flertal vedtog i 2024 den grønne mobilitets med en målsætning om, at 25% af al transport i Aarhus Kommune i 2030 skal foregå med cykel. Det svarer til en forøgelse på 50% i perioden.

Da Cykelhandlingsplanen blev vedtaget i 2017, var det med ambitionen om at øge andelen af cyklister med 20% frem mod 2021. Siden er antallet af cyklister dog gået tilbage, hvilket afspejler, at der er behov for handling.